

A
KÖNYVKÖTŐ

BRIDGET
COLLINS

ZIL SZÉPMŰ-
VÉSZETI
KIADÓ

Budapest, 2021

Nicknek

ELSŐ RÉSZ

I

Odakint voltam a földeken a levél érkeztekor, éppen az utolsó kéve búzát kötöttem, igencsak remegő kezemmel alig találva fogást a csomón. Az én hibám, hogy kezdettől a régi módszert alkalmaztuk, és most már átkozott legyek, ha visszatáncolok; viseltem a nap hevét, pislogással űztem el a látóterem peremére beúszó sötét foltokat, ekkor már alkonyodott, és csaknem végeztem a dolgommal. A többiek válluk felett búcsúzva mindjárt napnyugtakor elmentek, aminek örültem. Magamra maradva legalább nem kellett már úgy tennem, mint ha képes lennék tartani velük az iramot. Folytattam rendületlenül, s közben igyekeztem nem belegondolni, mennyire megkönnyítette volna a dolgunkat az aratógép. Túl beteg voltam mostanság ahhoz, hogy átvizsgáljam a gépezetet – nem mintha sok emlékem lett volna erről az időszakról, a világosság szórványos pillanataitól eltekintve csupa visszhang, szellemkép és komor, fájó ürességérzet volt ez a nyár –, és más sem gondolt erre. Naponta bukkantam elvégzetlen teendőkre; Pa a lelkét kitette, de nem végezhetett el mindent egymaga. Az én hibám, hogy egész évben lemaradásban leszünk.

Szorosra húztam a kötözőt a kéve körül, aztán nekidöntöttem a nyalábot a többinek. Kész. Most már hazamehetek... Csakhogy a lilás alkonynál is sötétebb árnyak gyűltek sietve körém. Megremegett a térdem, összegörnyedtem, a csontjaimba hasító fájdalomtól a lélegzetem is elakadt. Jobb volt a helyzet, mint korábban, amikor hónapokon át a testemet szaggató, émelyítő görcsrohamok törtek rám

kiszámíthatatlanul, ám még így is reszketeg vénembernek éreztem magam. Összeszorítottam az állkapcsomat. Oly gyöngé voltam, hogy a sírhatnék környékezett; de inkább meghaltam volna, semhogy könnyeket hullassak, még ha a kövér, szeptember végi telihold volt is az egyetlen tanúm.

– Emmett? Emmett!

Csak Alta igyekezett felém az asztagok között, de azért feltápáskodtam, és pislogni próbáltam, hogy enyhüljön a szédülés. A ritkás csillagok a fejem felett előbb erre csúsztak el, majd arra. Megköszö-rültem a torkomat.

– Itt vagyok.

– Miért nem valamelyik bérest bíztad meg, hogy fejezze be helyetted? Anyánk aggódott, amikor meglátta őket visszafelé jönni, és nem voltál köztük.

– Minek aggódott. Nem vagyok már gyerek. – Vértett a hüvelyk-ujjam, ahol felsebezte egy élesebb búzaszál. Por- és lázíze volt a ki-serkent vérnek.

Alta habozott. Egy éve még éppolyan szívós voltam, mint bármelyikük. Most félrebiccentett fejjel vizslatott, mintha én volnék ket-tőnk közül a fiatalabb.

– Jó, de...

– Ki akartam várni a holdkeltét.

– Hát hogyne. – Az alkonyfény meglágyította húgom vonásait, de így is felfigyeltem a tekintetében megbújó ravaszságra. – Nem kény-szeríthetünk, hogy pihenj. Ha önmagad ellensége akarsz lenni...

– Úgy beszélsz, mint Ma.

– Mert ez az igazság! Nem térhetsz vissza a régi rendhez csak úgy, mintha mi sem történt volna. Hiszen nagybeteg voltál.

Nagybeteg. Mintha bizony meghűléssel dőltem volna ágynak, hánytam volna, vagy fekélyek lepték volna el a testemet. Még a rémálmok ködfátylán át is többre emlékeztem, mint sejtették; tudtam az üvöl-tésekről és a hallucinációkról, hogy napokat zokogtam át, és nem

ismertem fel magam körül senkit, és arra az éjszakára is emlékeztem, amikor pusztá kézzel törtem be az ablakot. Őszintén azt kívántam, bárcsak inkább a belemet is kiadtam volna magamból a bilin gubbasztva, az is jobb lett volna a még most is a csuklómon virító sebhelyeknél, ahol le kellett kötözniük. Elfordultam, és a hüvelykem tövében keletkezett vágás helyét szívogattam, addig dörzsölgettem hozzá a nyelvemet, amíg már nem éreztem a vér ízét.

– Emmett, kérlek – húzta el Alta az ujjait a galléromon –, te is éppúgy ledolgoztad a napot, mint a többiek. Hazajönnél végre?

– Jól van. – Finom szellő cirógatta végig a tarkómat. Alta észrevette, hogy megborzongok, és lesütötte a szemét. – Mi van vacsorára?

Rám villantott egy foghíjas vigyort.

– Semmi, hogyha nem csipkeded magad.

– Rendben. Versenyezzünk.

– Majd akkor, ha nem lesz rajtam fűző. – Megpenderedett, poros szoknyája a bokája körül ringott. Amikor nevetett, olyankor még mindig gyermek volt, a napszámosok azonban máris elkezdték körül-dongani; bizonyos fénytörésben kész nőnek tűnt.

Ahogy caplattam mellette, olyasfajta kimerültséget éreztem, mint ha részeg volnék. Megsűrűsödött a sötétség, tócsákba gyűlt a fák lábánál meg a bozótosban, miközben a hold kilúgozta a csillagfényt. Hideg, kristálytisza kútvízre gondoltam apró, zöld pettyekkel az alján – vagy még inkább jó kis keserű sörre, borostyánsárgára, amelyet Pa különleges fűszerei tesznek ízessé. Nyomban fejbe verne, de nem is vágytam másra, csak ellobbanni, mint a gyertyaláng, és álomtalan öntudatlanságba merülni. Ahol nincsenek sem rémálmok, sem éjszakai rettegés, és reggel szép új napra ébredhet az ember.

Kilencet ütött a faluban a toronyóra, amikor átballagtunk a kapun az udvarra.

– Mindjárt éhen veszek – jegyezte meg Alta. – Utánad szalajtottak, mielőtt egy falatot is...

Anyám kiáltozása vágta el a szavát.

Alta megtorpant, közben magától becsukódott mögöttünk a kapu. Találkozott a tekintetünk. Csupán szófoszlányok értek el hozzánk az udvaron át: *Miket beszélsz... képtelenség, ezt nem tehetjük...*

Már reszkettek a lábizmaid az ácsorgástól. Megtámaszkodtam a falon, és azt kívántam, csillapodjon szívem zakatolása. Fénysáv szűrődött ki a konyhai függöny résén; egy árnyék keresztezte újra meg újra, miközben figyeltem. Fel s alá járkáló apámé.

– Nem álldogálhatunk itt egész este – mondta Alta jóformán sutogva.

– Biztosan semmi az egész. – Álló héten az aratógép miatt vitáztak, hogy miért nem nézett már rá valaki. Egyikük sem ejtett szót arról, hogy ez az én dolgom lett volna.

Tompa puffanás: ökölcsapás a konyhaasztalon. Pa felemelte a hangját:

– Mit vársz tőlem? Tán mondjak nemet? Pillanatok alatt megátkozna minket a nyomorult boszorkány.

– Már megátkozott! Nézz a fiunkra, Robert. Mi lesz, ha sosem lesz jobban? Az a nő tehet róla.

– Nem a nő, ő maga. Ha... – Ekkor sípolni kezdett a fülem, elfojtva Pa hangját. Egyetlen pillanatra kibillent a világ, mintha megremegett volna a tengelye hosszában. Legyűrtem a rám törő hányingert. Amikor újra képes voltam figyelni, addigra csend lett.

– Nem tudhatjuk – mondta végül Pa csak annyira hangosan, hogy még éppen hallottuk. – Talán segít Emmetten. Heteken át írogatta a leveleket, hogy a hogyléte felől érdeklődjön.

– Mert meg akarta kaparintani magának! Nem, Robert, *nem*, én ezt nem fogom hagyni, Emmett helye itt van velünk, akármit tett is, attól még a fiunk, az a szipirtyó meg, a hideg ráz ki tőle...

– Sosem találkoztál vele. Nem neked kellett elzarándokolnod oda.

– Mindegy! Eljátszotta az esélyét. Nem kapja meg őt.

Alta rám pillantott. Megváltozott valami az arckifejezésében, megragadta a csuklómat, és húzott magával.

– Bemegyünk – jelentette ki éles, önérzetes hangon, amellyel más esetben a csirkéket szokta hívni. – Hosszú nap volt, alighanem farkaséhes vagy, én az vagyok. Ajánlom, hogy legyen még a húsos pitéből, különben végzek valakivel. Villát döfök a szívébe. És *megeszem*. – Az ajtó előtt megállt, s még hozzátette: – *Mustárral*. – Kitárta az ajtót.

Szüleim a konyha két átellenes végében álltak: Pa az ablaknál, nekünk háttal, Ma a tűzhelynél vörös foltokkal az arcán, mintha pirostót kent volna magára. Vaskos, krémszín papír hevert kettejük között az asztalon egy felbontott boríték társaságában. Anyánk Altáról rám siklatta a tekintetét, és gyámoltalan lépést tett a papír felé.

– Vacsora – szólalt meg Alta. – Ül le, Emmett, úgy festesz, mint aki elalélni készül. Egek, hiszen meg sincs terítve. Remélem, a pite már a sütőben van. – Egy halom tányért rakott le mellém. – Kenyeret? Sört? Én mondom, mintha kézilány lennék... – Azzal eltűnt a kamrában.

– Emmett – szólt apám anélkül, hogy megfordult volna. – Találsz az asztalon egy levelet. Jobban teszed, ha elolvasod.

Odahúztam magamhoz a levelet, de összefolyt előttem az írás.

– Por ment a szemembe. Inkább mondd el, mi áll benne.

Pa lehajtotta a fejét, s mintha súlyos terhet cipelne, megfeszültek a nyakizmai.

– A könyvkötő segédet keres.

Ma felől olyan hang érkezett, mintha elharapott volna egy szót.

– Segédet? – kérdeztem.

Néma csend. A függönyrezen beeső holdsugár minden útjába eső tárgyat ezüstbe vont. Pa haja zsírosnak és ősznek tetszett tőle.

– Téged – mondta.

Alta az éléskamra ajtajában állt egy savanyúsággal teli dunsztos-üveget tartva. Egy pillanatig azt hittem, el fogja ejteni, de féltő gondaldal letette a tálalóra. A fához koppanó üveg hangja harsányabb volt, mint hogyha ripityára tört volna.

– Vén vagyok én már a tanoncsághoz.

– Ő nem így véli.

– Azt hittem... – Az asztalra fektettem a kezemet: sovány volt, és hóka, alig ismertem rá. Ez a kéz még egy napi munkát sem bírt el.
– Jobban leszek. Hamarosan... – Elhallgattam, mert a hangom is éppolyan idegen volt a számomra, akár az ujjaim.

– Ne beszélj, fiam.

– Tudom, hogy most nem sok hasznomat látni.

– Ó, édesem – így Ma. – Ne kárhoztasd magad, nem a betegség az oka. Nemsokára újra a régi önmagad leszel. Ha csupán erről volna szó... Tudod, hogy mindig is úgy gondoltuk, apáddal együtt igazgatók majd a gazdaságot. Így is alakulhatott volna, most is képes lennél rá, csakhogy... – Ekkor Pára siklott a tekintete. – Nem mi küldünk el, ő tart rád igényt.

– Azt se tudom, kiféle.

– Szép mesterség a könyvkötőké. Tisztos mesterség. Nincs mitől tartanod. – Alta nekiütöközött a tálalószekrénynek, és Ma a válla fölött odapillantva még éppen látta, amint egy kis híján lepottyanó tányér után kap. – Alta, figyelj oda.

Csak úgy dübörgött a szívem.

– De hiszen gyűlölik a könyveket. A könyvek rosszak. Mindig is ezt hangoztatták. Amikor a kikelet napi vásárban beszerzett kötettel hazaállítottam...

Váltottak egy pillantást, amely túl gyors volt ahhoz, hogysem értelmezhettem volna. Pa így szólt:

– Ne törődj most már azzal.

– De hát – fordultam vissza Mához. Képtelen voltam szavakba önteni: a hirtelen témaváltásaikat, ha valaki könyveket emlegetett, a pusztaszó kiváltotta utálkozásukat, az ábrázatukat... Ahogy anyám morózusan elrángatott egy gyanús kirakat elől – *A. Fogatini, zálogkölcsonzó és okleveles könyvkereskedő* – egy napon, még gyermekkoromban, amikor elkeveredtünk Castlefordban. – Hogy érti azt, hogy *szép mesterség?*

Ma vett egy nagy lélegzetet.

– Meglehet, hogy nem ez volt a szívem vágya.

– Hilda. – Pa a tarkóját kezdte masszírozni, mintha a sajtó izmot gyúrná. – Nincs választásod, kölyök. Legalább kiegyensúlyozott életted lesz. Távol esik mindentől, de annak is megvan a maga előnye. Csendes. Nem megerőltető a munka, és nem adódnak kísértések, amelyek letéríthetnének az egyenes útról. – Megköszörülte a torkát. – És nem minden asszony egyforma. Megállapodsz szépen, kitanulod a mesterséget, aztán ki tudja. A városi kötők némelyike saját kocsin jár.

Rövid csend állt be. Alta a körmével kocogtatta a dunsztosüveg fedelét, rám pillantott.

– De én nem... én még soha... honnét veszi a nő, hogy majd pont én? – Most egyikük sem nézett a szemembe. – Hogy értsem azt, hogy nincs választásom?

Semmi válasz. Végül Alta átmaszírozott a szobán, és felkapta a levelet.

– „Amint utazóképes állapotban lesz – olvasta hangosan. – Telente ugyancsak hűvös van a könyvkötő műhelyben. Kérem, tegyenek róla, hogy hozzon magával meleg ruhát.” Miért maguknak írt, s nem Emmettnek? Talán azt hiszi, nem tud olvasni?

– Ez a dolgok rendje – felelte Pa. – A szülőktől szokás elkérni a segídet.

Nem számított. Az asztalon fekvő kezem inas és csontos volt. Egy esztendeje még naptól cserzett és izmos, már-már férfikéz volt, most viszont egy sehonnai keze. Csak egy olyan mesterségre alkalmas, amelyet a szüleim megvetettek. De miért esett volna éppen énrám a könyvkötő választása, hacsak nem a szüleim kérésére? Széttártam az ujjaimat, és nyomást fejtettem ki az asztalra, mintha a tenyeremen át magamba szívhatnám a fa erejét.

– És ha nemet mondok?

Pa a szekrényhez cammogott, hogy elővegyen egy üveg boróka-pálinkát. Erős, édeskés ital volt, Ma ünnepekre meg gyógyászati célokra tartogatta, s jóllehet apám egy félbögrényit kitöltött magának, anyámnak egyetlen rossz szava sem volt.

– Itt mindenesetre nincsen maradásod. Hálásnak illene lenned. Legalább hasznossá teheted magad. – Legurította a torkán a pálinka felét, köhögött.

Vettem egy nagy lélegzetet, eltökéltem, hogy nem fog elcsuklani a hangom.

– Amint rendbe jövök, erős leszek, mint a...

– Él a lehetőséggel – mondta Pa.

– Nem akarok.

– Emmett – így anyám. – Kérlek. Így lesz a leghelyesebb. Ő majd tudni fogja, mit kezdjen veled.

– Hogy mit *kezdjen* velem?

– Úgy értem, ha újra megbetegednél.

– Mint egy örültek házában? Erről van szó? Azért számúznak a világ végére, mert bármelyik pillanatban újra elmehet az eszem?

– Téged akar – mondta Ma, és úgy markolta a szoknyáját, mintha vizet akarna kifacsarni belőle. – Bárcsak ne kéne elmenned.

– Akkor nem megyek!

– Mész, fiam – mondta Pa. – Isten tudja, így is éppen elég bajt hoztál a házunkra.

– Robert, ne.

– Elmész. Ha megkötözve kell is hogy letegyelek a könyvkötő küszöbére. Holnapra állj készen.

– Holnapra? – Alta akkorát perdült, hogy kötélmódra csapott ki a hajfonata. – Nem indulhat már holnap, hiszen még csomagolnia kell, és nyakunkon az aratás, meg az aratási ünnepség. Pa, kérem.

– Elhallgass!

Csend.

– Holnap? – Ma arca skarlátvörös színt öltött. – Erről eddig szó sem volt. – Elfúlt a hangja. Apám kiitta a gint, grimaszolva nyelte le az utolsó kortyot, mintha kövekkel volna tele a szája.

Nyitottam a számat, hogy megnyugtassam anyámat, nincs semmi baj, elmegyek, nem kell már nyugtalanzkodniuk miattam, de kiszáradt a torkom a munkálkodás után.

– Majd néhány nap múlva, Robert. Más segéd sem megy, csak aratás után, és még mindig nincs teljesen jól, kellene még néhány nap.

– Amazok fiatalabbak nála. És elég jól van már az utazáshoz, ha végig tudja dolgozni a napot a földeken.

– Jó, de... – Ma lépett egyet felé, és elkapta a karját, hogy ne fordulhasson el. – Csak egy kevés időt adj.

– Az ég szerelmére, Hilda! – Fojtott hang tört fel apámból, próbálta kitépni magát. – Ne tedd még nehezebbé. Szerinted én azt akarom, hogy elmenjen? Azt hiszed, miután annyit küzdöttünk, megőrizve házunk tisztaságát, azt hiszed, büszkeség tölt el, miközben atyám a keresztes hadjáratban veszítette el a fél szemét?

Ma vetett egy pillantást Altára és rám.

– Ne előttük.

– Mit számít ez most már? – Pa az arca elé emelte a karját, majd tehetetlen mozdulattal földhöz vágta a bögrét. Az nem tört el. Alta elnézte, ahogy a lábához gurul, s ott megállapodik. Pa hátat fordított nekünk, és a tálaló fölé görnyedt, mint aki levegőhöz próbál jutni. Csend állt be.

– Elmegyek – szólaltam meg –, holnap elmegyek. – Egyikükre sem bírtam ránézni. Felkeltem, s ahogy hátralöktem a széket, bevertem a térdemet az asztal csücskébe. Elbotorkáltam az ajtóig. Kisebbnek és merevebbnek tűnt a retesz, mint máskor, s amikor engedett végre, mennydörgésként visszhangzott végig a falakon a kattanas.

Odakint mélykékre és ezüstösre szabdalta fel a világot a hold. Üde és balsamos volt a levegő, a széna és a nyári por illata járta át. Bagoly huhogott egy közeli mezőn.

Átimbolyogtam az udvar legtávolabbi sarkába, és a falnak támaszkodtam. Nehezen lélegeztem. Nem mentek ki a fejből Ma szavai: *Megátkoz minket a nyomorult boszorkány.* Mire Pa: *Már megátkozott.*

Igazuk volt; hasznavehetetlen voltam. Ugyanolyan erősen terjengett bennem a nyomorúság, amilyen erősen a lábamat hasogatta a fájás. Azelőtt sosem voltam beteg. Nem tudtam, hogy elárulhat a testem, és az öntudatom kialudhat, mint a lámpás fénye, hogy vak-

sötétségbe taszítson. Nem emlékeztem a megbetegedésem folyamataira; ha megpróbáltam felidézni, csupán rémálmok perzselte töredékek villantak be. Még a korábbi életemhez – az elmúlt tavaszhoz és télhez – kötődő emlékekre is ugyanaz az üszkös feketeség tapadt, mintha semmi sem lehetne többé ép és egészséges. Annyit tudtam csupán, hogy a nyári napfordulót követően összeestem, ezt is Ma mesélte, s hogy éppen Castlefordból tartottam hazafelé; arról azonban nem szólt a fáma, hogy merre jártam, vagy hogy mi történt pontosan. Bizonytal a szekér bakján ültem – feltehetően hajadonfőtt a tűző nap alatt –, de ha megpróbáltam erre visszagondolni, csak valami fodrozódó káprázatot láttam, meg egy pillanatra az örvénylő napfényt, azután bekebelezett a sötétség. Az eset után hetekig mindössze annyi időre eszméltem fel, hogy üvöltsek és rángatózzam, és könyörögjek nekik, hogy oldozzanak el. Nem csoda, hogy meg akartak szabadulni tőlem.

Lehunytam a szememet. Most is láttam hármójukat kart karba öltve. Valami susmorgott a hátam mögött, kaparászott a falban, mintha száraz karmok lennének. Nem volt valóságos, mégis elfojtotta a bagolyhuhogást meg a fák zizegését. A karomra hajtottam a fejemet, és úgy tettem, mintha nem hallanám.

Minden bizonytal ösztönszerűen oda húzódtam be, ahol a legmélyebb sötétség uralkodott, ugyanis arra nyitottam ki a szememet, hogy Alta az udvar kellős közepén állva szólongat, és nem az én irányomba tekint. Időközben továbbhaladt a hold, most a ház orma fölött világított, megkurtítva mind az árnyékokat.

– Emmett!

– Igen – feleltem. Alta összerezzen, majd lépett egyet előre, úgy fürkészett.

– Mit művelsz te ott? Elszunnyadtál?

– Nem.

Tétovázott. Háta mögött lámpásfény keresztezte az emeleti ablakot, ahogy valaki éppen aludni tért. Próbáltam lábra állni, de megtorpanásra készített a tagjaimba hasító fájdalom, arcom megrándult.

Alta elnézte, ahogy felállok, nem ajánlotta fel a segítségét.

– Komolyan mondtad? Valóban elmész holnap?

– Pa nem tréfált, amikor azt állította, hogy nincs választásom.

Vártam, hogy ellenvetést tegyen. Alta igen eszes lány volt, mindig talált kerülőutat, másik megoldást, kulcs nélkül is felnyitotta a zárat. Most viszont csak az arcát döntötte a hold felé, amely megsápasztotta. Nyeltem egyet. Újból elfogott az átokverte szédülés – váratlanul tört rám, és hol erre cibált, hol arra –, zihálva tántorodtam neki a falnak.

– Emmett! Jól vagy? – Alta az ajkába harapott. – Dehogysis vagy jól. Ül le.

Nem akartam engedelmessé válni a felszólításnak, de magától összecusklott a térdem. Lehunytt szemmel lélegezve ízlelgettem az éjszakai szagokat, a szénáét és a hűlő földét, az összezúzott gyomok túléretten édeskés illatát, amelybe enyhe trágyaszag is vegyült. Altának susogva hullámozott a szoknyája, ahogy letelepedett mellém.

– Bárcsak ne kéne elmened.

Úgy vontam vállat, hogy nem néztem oda rá.

– De talán mégis így lesz a legjobb.

– Mit beszélsz? – Nyeléssel próbáltam leplezni, hogy elcsusklott a hangom. – Persze, értem én. Itt nincs már semmi hasznom. Mindnyájatoknak könnyebb lesz úgy, ha elmegyek a könyvkötőhöz, akárhol tanyázik is.

– Kint a lápon, a Castleford úton.

– Jól van. – Milyen szaga van vajon a lácának? Poshadt víz, rothadó nád. Iszap, amely élve elnyeli az embert, ha túl messzire elcsatangol az úttól, és soha többé nem köpi ki. – Honnét tudsz róla ennyi mindent?

– Ma és Pa csakis a te érdekeidet tartja szem előtt. A történetek után ott biztonságban leszel.

– Anyánk is ezt mondta.

Rövid ideig hallgattunk. Alta a hüvelykujja körmét kezdte rágcsálni. Az istálló alatti gyümölcsösben feldalolt egy csalogány, ám a következő pillanatban már fel is adta.

– Te nem tudod, mit éltek át, Emmett. Szüntelen félelemben. Tartozol nekik annyival, hogy legyen végre egy kis nyugtuk.

– Nem tehetek róla, hogy beteg voltam!

– A te hibád, hogy... – Kifújta a levegőt. – Nem, igazad van, nem úgy gondoltam. Csak épp mindnyájunkra ráfér már egy kis nyugalom. Kérlek, ne légy dühös. Nem rossz dolog ez. Mesterséget tanulsz.

– Igen. Könyvcsinálást.

Alta arca megrándult.

– Rád esett a választás. Ez csak jelent valamit.

– Mit jelent? Hogyhogy engem választott, hiszen még csak nem is látott soha. – Azt hittem, Alta erre majd mondani fog valamit, de amikor odafordultam felé, kifejezéstelen arccal bámult fel a holdra. Keskenyebb volt az arca, mint a betegségem előtt, bőre hamuszínű a szeme alatt. Elérhetetlen idegennek tűnt.

S mintha bizony ez válasz lenne, azt mondta:

– Majd gyakran meglátogatlak.

Nekivettem a fejemet a kőfalnak.

– Megdolgoztak, igaz-e?

– Sosem láttam még Pát ennyire dühösnek.

– Én igen – feleltem. – Egyszer még meg is ütött.

– Igen. Nos, felteszem, hogy... – Elhallgatott.

– Kicsi voltam. Nem emlékezhetsz rá. A kikeleti vásár napján esett meg.

– Ó. – Alta elkapta a tekintetét, amikor felpillantottam. – Nem. Erre valóban nem emlékszem.

– Vásároltam. Volt ott egy könyveket árusító ember. – Máig fel tudtam idézni az aznapi küldetésemre szánt pénzérmék csörgését a zsebemben, hat penny volt nálam negyedpennyekben, kidudorodott a nadrágomból az érmekupac, és emlékszem a mámorító, gondtalan érzésre, ahogy megyek a vásárba, s a többiektől suttyomban

eltávolodva azon töprengek, mit fogok venni. Túlmentem a hús- és csirkeárusokon, el a coldwateri halak és castlefordi mintás szövetek mellett, az édességek standjánál egy pillanatra megálltam, majd egy másik stand felé fordultam egy kissé odább, ahol egy villanás erejéig mintha aranyat és gazdag színeket pillantottam volna meg. Voltaképpen nem is lehetett standnak nevezni, mindössze egy kecskelábú asztalka volt, amelyet egy űzött tekintetű férfi őrzött, és roskadásig könyvekkel volt tele. – Akkor láttam ilyesmit először. Azt sem tudtam, mi az.

Ismét megjelent Alta arcán ugyanaz a kíváncsi, gyanakvó kifejezés.

– Mármint?

– Felejtsd el. – Nem is értettem, miért mondom el neki; nem akartam emlékezni. De már nem tudtam megakadályozni az emlék kibontakozását. Először dobozoknak néztem őket, aranyozott, bőrből készült ládikáknak, mint amilyenek Ma legszebb ezüstneműjének vagy Pa sakkfiguráinak a tárolására szolgálnak. A pénzemet csörgetve odabaktattam, s az ember előbb mindkétfelől a válla mögé pillantott, mielőtt szélesen rám mosolygott.

– Lám csak, egy aranyhajú kisherceg! Történetekre éhes az ifiúr? Emberölésről és vérfertőzésről, szégyenről és dicsőségről, oly lángoló szerelemről, amit jobb elfelejteni, vagy valamely gazzettáról? A legjobb helyre jött, ifiúr, itt megtalálja a színe-javát, igaz és szívfacsaró történeteket tele erőszakkal, szenvedéllyel és izgalommal – s ha netalán inkább a komédiához fűlik a foga, itt az is megvan, méghozzá a legritkábbak közül valók, amelyekről csak megszabadulnak az emberek! Nézzen körül az ifiúr, vessen például egy pillantást erre. Egy Castlefordba való mester kötötte be sok-sok évvel ezelőtt.

Legkevésbé sem tetszett, hogy *ifiúrnak* szólít, de a könyv kinyílt a kezemben, s már nem adhattam vissza. Amint megláttam a teleírt oldalakat, megértettem: ez töméntelen oldal összegyűjtve, mint a levelek, sok-sok levél, épp csak egy jobbfajta dobozban, a történet pedig végeláthatatlanul hömpölyög.

– Mennyi lesz?

– Azt kéri az ifiúr? Hamvas kora ellenére kiváló ízléssel bír, az egy igazi csemege, hamisítatlan kalandtörténet, földbe döngöli az embert, akár egy lovasroham. Kilenc penny. Vagy egy shillingért kettőt adok.

Kellett nekem az a könyv. Fogalmam sem volt, hogy miért, de viselkedett érte a tenyerem.

– Csak hat pennym van.

– Akkor annyit adjon – így az árus, és csettintett hozzá az ujjával. Eltűnt a széles mosoly; amikor követtem cikázó tekintetét, valamivel távolabb kis csapat sutyorgó embert láttam gyülekezni.

– Tessék – szórtam ki a zsebemből a negydepennyseket az árus tenyerébe. Egy a földre hullott, ő azonban még ekkor is a gyülekezőket figyelte, nem hajolt le érte.

– Köszönöm.

Felmarkoltam a könyvet, és nyugtalan diadalérzettel elsiettem onnét. Amint újra elvegyültem a piaci forgatagban, megálltam, hogy hátranézzek: az a maroknyi ember közben megindult a könyvárus standja felé, aki fejvesztve hajigálta a könyveket a mögötte lévő viharvert taligára.

Valami azt súgta, hogy ne nézzek oda. Hazáig szaladtam, az ingem kézelőjével szorítottam a könyvet, nehogy nyirkos ujjaimmal összemaszatoljam a borítóját. Leültem a pajta napsütötte lépcsőjére – senki sem láthatott meg, mert még a vásárban voltak –, és szemügyre vettem a kincsemet. Nem láttam még semmi hozzá foghatót. Mélyvörös volt, és aranydíszes, oly puha, mint az emberi bőr. Amikor felütöttem a borítóját, doh- és faszag szállt fel belőle, mintha hosszú évek óta nem érintette volna emberi kéz.

Menten magába szippantott.

Egy idegen ország hadszínterén játszódott, s eleinte zavarba ejtett a századosok, őrnagyok és ezredesek tömkelege, a harctéri taktikára vonatkozó vitáik, a hadbíróság fenyegető réme. Mégsem hagytam abba az olvasást, minden részletében magam előtt láttam a történetet, hallottam a lovak nyerítését, a szélben csattogó zsákvászon hangját, és az én szívem is hevesebben vert a lőporszagtól... Meneteltem to-

vább, legjobb szándékom ellenére is elmerülve a történetben, és lassanként megértettem, hogy egy csata előestéjén járunk, és a könyvben szereplő férfiember egy hős. Napkeltekor dicsőséges győzelemre fogja vezetni őket – a saját bőrömön éreztem várakozásteli izgatottságát, valóban éreztem.

– Te meg mi a rossebet csinálsz?

Ez megtörte a varázst. Ösztönösen felpattantam, pislogva a félhomályban. Pa volt az – s mögötte mind a többiek, Ma Altával a karjában, máris visszaértek a vásárból. Máris, de hiszen már leszállóban volt az este.

– Emmett, azt kérdeztem, mit csinálsz! – A választ meg sem várva kitépte a könyvet a kezemből. Amikor meglátta, hogy mi az, megkeményedtek a vonásai. – Honnét szerezted ezt?

Egy embertől, akartam volna mondani, a vásárban, többtucatnyi volt neki belőle, és mind úgy nézett ki, mint az ékszerdobozkák, csupa bőr és arany. Hanem amikor megláttam Pa arckifejezését, valami a torkomra forrasztotta a szót.

– Robert? Mi az? – Ma a könyvért nyúlt, aztán máris elkapta a kezét, mint akit megharaptak.

– Tűzre vetem!

– Ne! – Ma hagyta Altát a földre csúszni, és megragadta Pa karját.
– Ne, hová gondolsz. Azonnal el kell temetni!

– Ez csak egy régi történet, Hilda. Nyilván mind évek óta halottak.

– Nem szabad. Ki tudhatja. Szabadulj meg tőle. Tüntesd el.

– Hogy valaki más találja meg?

– Tudod, hogy nem égetheted el. – Egy pillanatig törődött arccal nézték egymást. – Temesd el valami biztonságos helyen.

Végül Pa röviden bólintott. Alta csuklott egyet, majd nyöszörögni kezdett. Pa az egyik napszámos kezébe nyomta a könyvet.

– Fogd ezt és tekerd be valamibe. Aztán majd én odaadom a sírásónak. – Ekkor ismét felém fordult. – Emmett – szólt. – Ne lássak még egyszer könyvet a kezében. Megértetted?

Semmit sem értettem. Mi történhetett? Pénzért vettem, nem lop-
tam, a jelek szerint mégis megbocsáthatatlan bűnt követtem el. Bó-
lintottam, miközben a fejem még mindig az olvasott jelenetekről kó-
válygott. Valahol másutt jártam az imént, egy másik világban.

– Jól van akkor, ezt tartsd eszedben – mondta Pa.

S akkor megütött.

Ne lássak még egyszer könyvet a kezében.

Erre most elküldenek a könyvkötőhöz; mintha valami sokkal rossz-
szabb lépett volna annak a veszélynek a helyébe, amelyre apám egykor
figyelmeztetett. Mintha egyszerre én magam váltam volna veszéllyé.

Félrefordítottam a tekintetemet. Alta lefelé nézett. Nem, csak-
ugyan nem emlékezett arra a napra. Azóta sem hozta szóba senki.
Soha senki nem magyarázta el, miért szégyellnivalók a könyvek. Egy-
szer az iskolában valaki azt rebesgette, hogy az agg Lord Kentnek
könyvtára van; és amikor a többiek kuncogni kezdtek és a szemüket
forgatták, nem kérdeztem rá, hogy mégis mi rossz van abban. Én ma-
gam is elolvastam egy könyvet, így bárminő kifogásuk is volt a lord
ellen, én éppoly vétkes voltam. Lelkem legmélyén azóta is ott mun-
kált a szégyen.

És féltem. Síkos, alaktalan félelem uralt el, amely a folyóról fel-
szálló ködhez volt hasonlatos. Dermesztő csápokat font körém, és
a tudómba is behatolt. A közelébe sem akartam menni a könyvkötő-
nek, mégis muszáj volt.

– Alta.

– Be kell mennem – mondta húgom felugorva. – Neked sem ár-
tana felmenned, Em, még csomagolnod kell, és holnap hosszú út vár
rád, nem igaz? Jó éjt. – Elszökdécselt az udvaron át, végig a hajfonatát
babrálva, így nem láthattam az arcát. Az ajtóból még visszakiáltott:
– Holnap találkozunk –, de nem nézett hátra. Talán csak az istálló
faláról visszaverődve tűnt olyan hamisnak a hangja.

Holnap.

A holdat néztem mindaddig, amíg elviselhetetlenül naggyá nem
nőtt bennem a fájdalom. Akkor felmentem a szobámba csomagolni.